

BUDSJETTDRØFTINGSNOTAT

Alta kommune

SAMMENDRAG

Budsjettarbeidet for 2022 må ha fokus på hvordan Alta kommune skal få kontroll på økonomien. Dette må gjøres gjennom konkrete nedtrekk i drifta og betydelige omprioriteringer

Bjørn-Atle Hansen
rådmann

Kapittel 1 Innholdsfortegnelse

1) Rådmannens vurdering	3
2) Kommunens styringsystem.....	5
<i>Helhetlig plan og styring</i>	5
<i>Økonomiske handlingsregler</i>	5
<i>Prioriteringer i kommuneplanens handlingsdel</i>	6
3) Organisasjon og medarbeidere	9
<i>Syssetting i Alta kommune</i>	9
Årsverk og antall ansatte.....	9
<i>Kompetanse og rekruttering</i>	9
4) Økonomi	10
<i>Frie inntekter</i>	10
<i>Gjeld og finans</i>	10
<i>Eiendomsskatt</i>	12
<i>Pensjon</i>	12
5) Demografisk utvikling som grunnlag for behovsendringer	13
<i>Demografiutvikling frem mot 2046</i>	13
6) Omstillingsbehov for budsjett 2022-2025.....	16
<i>Kommunens omstillingsbehov</i>	16
<i>Fordeling av rammer til tjenesteområdene</i>	16
<i>Fellestjenesten</i>	18
<i>Avdeling for Samfunnsutvikling</i>	20
<i>Oppvekst og kultur</i>	22
<i>Helse og sosial</i>	25
<i>Tekniske tjenester</i>	28
7) Miljø og klimabudsjett.....	30

1) Rådmannens vurdering

Samfunnsutviklingen i Alta kommune har over mange år vært positiv, og vi har opplevd vekst på de fleste områdene. Både når det gjelder folketallsutviklingen og antall fødsler skiller Alta seg positivt ut i regionen. Folketallsutviklingen er samtidig ikke så stor som tidligere, og antall fødsler er redusert. Men sammenlignet med de aller fleste andre kommuner i regionen, så har Alta ei positiv utvikling. Ikke minst gjelder det utviklingen innen kommunens næringsliv, samtidig som vi opplever en kraftig investeringsvilje.

Den store utfordringen for Alta kommune nå er å få kontroll på økonomien, slik at vi beholder handlefriheten inn i fremtiden. Regnskapet for 2020 og første kvartalsrapport for 2021 viser med all tydelighet at driftsnivået er for høyt, og ikke innenfor kommunens økonomiske handlingsrom. Netto driftsresultat har over flere år vært for svakt, samtidig som våre driftsreserver er helt marginal. Ved utgangen av 2021 kan vi stå i en situasjon hvor vi har brukt opp alle reserver, slik at vi står uten noen buffer i kommende økonomiplanperiode.

Budsjettendrøftingsnotatet og budsjettarbeidet for 2022 og økonomiplanperioden må handle om og ha fokus på hvordan Alta kommune skal få kontroll på økonomien. Dette må gjøres gjennom konkrete nedtrekk i drifta og betydelige omprioriteringer.

Rådmannen har over tid fokusert på at også Alta kommune står midt oppi en stor endring av demografien. Vi blir betydelig flere eldre og færre unge. Dette betyr at utgiftsbehovet innenfor de enkelte aldergruppene har endret seg betydelig. Så langt har denne demografiske endringen ikke endret kommunens prioriteringer/eller gjenspeiles i gjeldende økonomiplan. Vi har over tid prioritert som om demografien ikke er i stor endring. Dette er nå kanskje den viktigste årsaken til at økonomien er svært presset.

Endring av gamle strukturer har vært og er en av løsningene de fleste kommunene har måtte gjennomføre på grunn av endret demografi. Her har Alta kommune gjort store omlegginger innen pleie og omsorg. Helårseffekten av denne omleggingen vil komme i regnskapet for 2022. Omleggingen har vært begrunnet i behovet for mer kostnadseffektiv drift gjennom stordriftsfordeler. Det må frigjøres midler, slik at vi kan gi tilbud til flere brukere innenfor de økonomiske ramme kommunen til enhver tid har til disposisjon. Samtidig vil vi få en vekst i kostnadene til den eldre delen av befolkningen i og med at vi årene fremover får en kraftig vekst blant de eldste eldre.

Den demografiske utviklingen tilsier at utgiftsbehovet blant de yngste innbyggerne vil reduseres betydelig i årene som kommer. Dette har vi så langt ikke tatt konsekvensen av, i og med at prioriteringen av denne aldersgruppen opprettholdes på dagens nivå også i økonomiplanperioden. Strukturer og organisering av spesielt grunnskolen i Alta må endres. Endringer her må komme raskt på plass, da dagens organisering ikke er økonomiske bærekraftig. I tillegg er det mange andre både faglige og bygningsmessige årsaker til nødvendige endringer. Rådmannen er imidlertid usikker på om det er politisk vilje eller flertall for å gjennomføre nødvendige endringer.

Etter rådmannens vurdering er vi nå i en situasjon hvor vi må få på plass en forpliktende plan politisk og administrativt for å beholde den økonomiske handlefriheten. Vi har ennå mulighet til å komme ut

Vi har ennå mulighet til å komme oss ut av den krevende situasjonen kommunen er i for øyeblikket.

Rådmann Bjørn Atle Hansen

av den krevende situasjonen kommunen er i for øyeblikket. Det kan ikke være i noens interesse å bli satt under administrasjon.

Basert på regnskapsutviklingen så langt i år og signalene som kom i kommuneøkonomiproposisjonen for 2022, så må driftsnivået for 2022 reduseres med 50 mill. i forhold til gjeldende økonomiplan. Dette innbefatter også ei omprioritering av økonomiske ressurser mellom tjenesteområdene. Helse og sosial sin andel av budsjettet må styrkes.

Rådmannen har fordelt reduksjonen mellom tjenesteområdene som følger:

- Fellestjenesten 1,5 mill.
- ASU 1,0 mill.
- Oppvekst/kultur 21,5 mill.
- Helse/sosial 20,0 mill.
- Tekniske tjenester 6,0 mill.

I praksis betyr dette nedtrekket at Helse/sosial blir styrket med 30 mill., men må selv bidra med 20 mill. av totalen.

Kommunalledernes løsningsforslag blir synliggjort i dette budsjettendrøftingsnotatet.

Alle konsekvensene av foreslåtte tiltak (eventuelt alternative tiltak), vil det blir jobbet videre med inntil rådmannen fremlegger sitt endelige budsjettforslag rundt 15. oktober.

Rådmannen inkludert kommunallederne har valgt å kjøre en åpen budsjettprosess når det gjelder nødvendige tiltak for å utarbeide et budsjett i minimum balanse for 2022. Dette gjøres selv om alle konsekvensene av de foreslåtte tiltakene ikke er på plass, og informasjon/involvering av ansatte/fagforeningene ikke har vært tilstrekkelig. Dette gjøres for å få en åpen debatt, og eventuelt innspill til andre tiltak. Hva som blir rådmannens endelige forslag, vil delvis være avhengig av de innspillene som kommer frem mot 15. oktober.

2) Kommunens styringssystem

Helhetlig plan og styring

Alta kommunes styringssystem tar utgangspunkt i kommuneplanens samfunnsdel. Samfunnsdelens mål og strategier er fordelt på planens satsingsområder:

1. Kunnskap og kompetanse
2. Næringsutvikling og nyskaping
3. Trivsel og livskvalitet
4. Attraktivt regionsenter i utvikling

God ledelse og gode plan- og styringsprosesser er en forutsetning for at Alta kommune kan ivareta rollen som tjenesteyter, samfunnsutvikler og demokratisk arena på en profesjonell måte.

Alta kommune har de siste årene jobbet mye med å videreutvikle og forbedre styringssystemet og rigge planarbeidet slik at den «**røde tråden**» oppnås.

En forutsetning for å vurdere måloppnåelse er at kommunen har et styringssystem hvor målene er synliggjort. Budsjett- og økonomiplandokumenter må tilpasses dette. I årsmeldingen må det rapporteres på om «vi gjorde det vi planla».

I virksomhetsstyring og internkontroll er viktige elementer å sikre «orden i eget hus». Oppfølging, forvaltning og tilsynsrapporter er viktige bidrag i dette arbeidet.

Økonomiske handlingsregler

Kommunen har 4 økonomiske handlingsregler som er nedfelt i kommuneplanens samfunnsdel. Disse skal gi føringer for kommunens økonomi- og virksomhetsplanlegging:

1. Netto driftsresultat skal over tid være 2 % av brutto driftsinntekter.

Regnskap 2020: 0,0 %

Budsjett 2021: 0,2 %

2. Disposisjonsfond skal over tid være minimum 5 % av brutto driftsinntekter.

Regnskap 2020: 2,6 %

Budsjett 2021: 3,3 %

3. Netto lånegjeld skal over tid ikke overstige 80 % av brutto driftsinntekter.

Regnskap 2020: 109,5 %

Budsjett 2021: 93,2 %

4. Egenkapitalfinansieringsgraden på investeringer skal over tid være på 30 % av totale investeringskostnader.

Regnskap 2020: 34,3 %

De økonomiske handlingsreglene oppsummerer konsekvensene av den driftsprofil som økonomiplanen legger opp til. I gjeldende økonomiplan er *budsjettet* netto driftsresultat for 2021 på 0,2 %, svakt økende til 1,0 % i 2024. Dette er ikke tilfredsstillende.

I gjeldende økonomiplan vil netto lånegjeld reduseres til 86,3 % av brutto driftsinntekter i 2024.

Det er spesielt utviklingen i netto driftsresultat som er utfordrende nå. Den økonomiske situasjonen er krevende og det må gjøres strukturelle grep som bidrar til å sikre en mer bærekraftig utvikling på lang sikt.

Prioriteringer i kommuneplanens handlingsdel

Rådmannens prioriteringer tar utgangspunkt i det utfordringsbildet som ligger for 2022 både i forhold til tjenesteproduksjon, utvikling og økonomiske realiteter. Kommunens alvorlige økonomiske situasjon må ha fokus.

Alta vil oppfattes som aktiv, fremtidsrettet og inkluderende.

Mål 15

Samtidig skal vår organisasjon produsere og levere tjenester til innbyggere og næringsliv for om lag 2,3 milliarder i 2022!

Rådmannen vil prioritere følgende mål og strategier fra kommuneplanens Samfunnsdel som fokusområder for 2022;

Kunnskap og Kompetanse

Mål 1.

Alta vil være en ledende kunnskapsby i nord og et knutepunkt for kompetanse i Finnmark.

Strategi a)

Arbeide for Alta som kompetanseknutepunkt i Finnmark gjennom samarbeid, nettverk og markedsføring.

Mål 2.

Alta vil være en kompetent og endringsvillig organisasjon, samt en foretrukken arbeidsgiver.

Strategi a)

Gjennom arbeidsgiverpolitikken, sikre kommunen nødvendig og god kompetanse, samt et god arbeidsmiljø.

Strategi b)

Arbeide for gode IKT-systemer og teknologi til forbedring av kommunens organisasjon, tjenestetilbud og informasjonsarbeid.

Mål 4.

Alta vil at barnehagene skal være gode arenaer for læring, forebygging og allsidigaktivitet.

Strategi b)

Arbeide for økt fleksibilitet i barnehagenes organisering og åpningstider.

Mål 5.

Alta vil ha en grunnskole som gir alle elever best mulig utgangspunkt for videre læring og arbeid. Altaskolen skal kjennetegnes av godt læringsmiljø, kvalifiserte lærere og resultater over landsgjennomsnittet

Strategi a)

Legge en skolestruktur til grunn som balanserer økonomisk bærekraft, gode fagmiljøer, godt pedagogisk innhold og nærhet til bosted.

Strategi c)

Arbeide for godt samarbeid og helhet i tilbudet til barn og unge.

Næringsutvikling og Nyskaping

Mål 7.

Alta vil ha økt verdiskaping og sysselsetting for alle, i et mangfold av næringer.

Strategi a)

Sikre god tilgang på næringsarealer, samt sikre forutsigbarhet og medbestemmelse for primærnæringene i arealplanprosesser.

Mål 8.

Alta vil ha en sterk entreprenørskapskultur og gode betingelser for lærlinger, gründere og nyskaping.

Strategi b)

Arbeide for nyskaping i kommunen offentlig sektor, samt samfunn-entreprenørskap i frivillig sektor i hele kommunen.

Trivsel og Livskvalitet

Mål 12.

Alta vil kjennetegnes av god folkehelse og aktiviteter som fremmer helse i befolkningen i et forebyggende perspektiv.

Strategi b)

Fremme folkehelse som tema, og fokusere på helsefremmende aktiviteter, i kommunens virksomheter og planlegging.

Mål 13.

Alta vil ha gode og effektive helse- og omsorgstjenester av høy kvalitet.

Strategi b)

Prioritere forebygging i tjenesteproduksjonen, og arbeide for høy kvalitet på tjenestene gjennom blant annet økt grad av brukermedvirkning, individuell tilpasning og koordinerte tjenester ved behov.

Strategi e)

Arbeide for bruk av velferdsteknologi for utvikling av nye og effektive omsorgstjenester av god kvalitet, og som bidrar til økt trygghet og selvhjelpenhet.

Attraktivt Regionsenter i Utvikling

Mål 15.

Alta vil oppfattes som aktiv, fremtidsrettet og inkluderende.

Strategi b)

Arbeide for innbyggere i Alta sin stolthet overfor hverandre, Alta kommune, bedrifter og lokalsamfunn i hele kommunen.

Mål 18.

Alta vil være en bærekraftig og attraktiv kommune og by som ivaretar utbyggingsbehov, landbruksverdier, folkehelse og infrastruktur.

Strategi c)

Arbeide for god tilstand på teknisk infrastruktur i hele kommunen.

Mål 21.

Alta vil at våre aktivitetene våre skal skje innenfor naturens bæreevne, i et rent og trivelig miljø, og med god beredskap for klimaendringer og uønskede hendelser.

Strategi b)

Arbeide for økt miljø- og klimabevissthet, samt rene og trivelige omgivelser der alle tar ansvar.

3) Organisasjon og medarbeidere

Syssetting i Alta kommune

Alta kommune byttet 1. april 2021 lønssystem fra Agresso til Visma HRM. Tallene nedenfor er hentet fra Visma BI som viser data fra lønssystemet fra og med oppstartstidspunktet.

Årsverk og antall ansatte

Måned	Årsverk	Antall
April	1 790,30	2 007,00
Mai	1 805,26	2 022,00
Juni	1 767,72	1 979,00
Juli	1 770,45	1 983,00
August	1 735,66	1 948,41

Bemannings situasjonen virker å være jevn, men vi ser en svak økning i bemanning i mai og en nedadgående trend i august. Dette kan skyldes at det i sommermånedene har vært tatt inn vikarer, og at disse nå ikke lengere er i jobb. At tallene går ned i august kan også skyldes at alle tilsetninger på oppvekst ikke er gjennomført eller lagt inn i lønssystemet pt.

Jfr. Alta kommunes årsmelding for 2020 så viser KOSTRA tall for tidligere år viser at Alta kommune drifter med et høyere antall årsverk enn vi har budsjettdekning for.

Kompetanse og rekruttering

Prognosene for middels nasjonal vekst tilsier at folketallet i Alta skal øke med 151 personer frem mot 2026. Dette tilsvarer en befolkningsøkning på kun 0,72 %.

Alta kommune står overfor mange utfordringer i årene som kommer; endrede økonomiske rammebetingelser som følge av omstilling, tilgangen på kompetent arbeidskraft i et arbeidsmarked der vi konkurrerer med andre, ny teknologi og sentrale føringer. Dette krever planmessig, strukturert og målrettet arbeid på dette området.

Konsekvenser for Alta kommune:

- Ca. 11 % av de ansatte er over 60 år
- Behovet for arbeidskraft innen pleie og omsorg øker kraftig
- Mangelen på sykepleiere
- Rekruttering av lærere og skoleledere
- Konkurransen om kompetent arbeidskraft øker
- Sårbarhet innen enkelte fagområder
- Krav og forventninger fra brukere øker

Konsekvensene over krever nytenkning og omstilling både av hensyn til brukerne, men også i forhold til kommunens økonomiske situasjon. Riktig rekrutteringsstrategi og god kompetanseplanlegging vil bli svært viktig fremover. Utfordringene er store for alle tjenesteområdene, men rekrutteringsbehovet er størst for helse og sosial.

4) Økonomi

Frie inntekter

Basert på signalene fra kommuneproposisjonen for 2022 er rammene for 2022 tilnærmet identiske med rammene i vedtatt økonomiplan når vi korrigerer for bortfall av øremerket tilskudd til stillinger i barnevernet. Merk at da er det forutsatt at det faktisk vil komme 26,25 mill. kr. fra Havbruksfondet, og 20,6 mill. kr. i integreringstilskudd. Begge disse kan vi risikere at blir lavere.

ALTA	Inngang!A1	2019	2020	2021	2022		
ALTA	5403						
<i>faste 2021 priser for årene 2022 - 2025</i>							
1000 kr				PROGNOSE		Budsjett 2022	Avvik
		2019	2020	2021	2022		
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)		510 156	520 708	515 110	528 631	517 181	11 450
Utgiftsutjevning		11 805	7 458	14 293	17 744	16 948	796
Overgangsordning - INGAR		-1 099	-1 118	-786	-729	-729	0
Saker særskilt ford (inkl. helsestasjon skolehelse og aravg)		4 272	7 947	5 542	4 008	4 008	-
Korreksjon forsøksordninger barnevern og omsorgstjenester		26 200	27 012	27 741	9 000	27 741	-18 741
Nord-Norge-tilskudd/Namdalstilskudd		169 867	175 384	181 197	181 702	181 345	357
Ordinært skjønn		440	580	508	-	-	-
Ekstra skjønn tildelt av Statsforvalteren			9 584				-
Ekstra skjønn KMD inkl. ufrivillig alene kommuner, infrastruktur, retaksering prod.utsyr mv, bortfall eiendomsskatt produksjonsutstyr		-	-	-			-
Koronapandemi - bevilgninger gjennom inntektssystemet (skjønn statsforvalteren, linje 42, kommer i tillegg)			21 760	26 759			-
Stortinget saldering budsjett 2018 - 2021		-915		1 544			-
RNB 2021 - endringer i rammetilskudd (utenom koronapandemi)				291			-
RNB 2018, 2019 og 2020, samt nsaldering 2018 og 2020 (utenom koronapandemi)		281	2 782				-
Sum rammetilskudd uten inntektsutj og ekstra skjønn statsforvalter		721 006	772 097	772 200	740 356	746 494	-6 138
Netto inntektsutjevning		55 673	54 829	62 095	61 809	63 001	-1 192
Sum rammetilskudd for ekstra skjønn fra statsforvalteren		776 679	826 926	834 295	802 165	809 495	-7 330
Skatt på formue og inntekt		568 373	564 534	608 997	606 186	595 475	10 711
Andre skatteinntekter (eiendomsskatt)		55 673	72 359	72 556	70 500	70 100	400
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet) ekskl. ekstra skjønn fra statsforvalteren		1 400 725	1 463 819	1 515 848	1 478 900	1 475 070	3 781
Rentekompensasjon		3 193	2 978	2 500	2 400	2 400	-
Havbruksfond		7 159	38 874	17 277	26 250	26 250	-
Integreringstilskudd		33 642	30 772	23 465	20 619	20 619	-
Sum ramme 800 Skatter og rammetilskudd		1 444 719	1 536 443	1 559 090	1 528 169	1 524 339	3 781
Bortfall tilskudd stillinger barnevern							-4 398
Netto etter bortfall tilskudd barnevern							-617

Beregningen ovenfor er basert på at vi får en befolkningsøkning fram til 30.6.21 som stemmer med SSB sin befolkningsprognose. Befolkningsveksten fram til 1. kvartal 21 er positiv i forhold til dette.

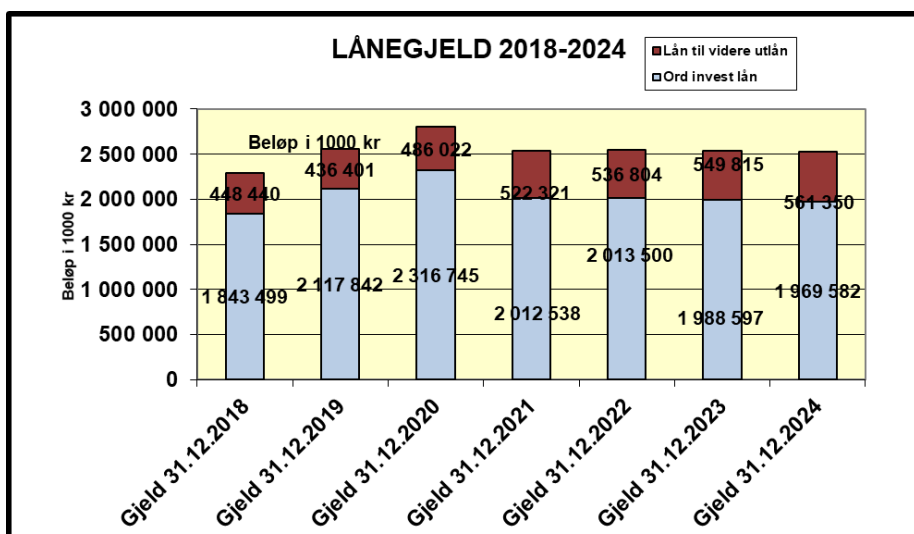
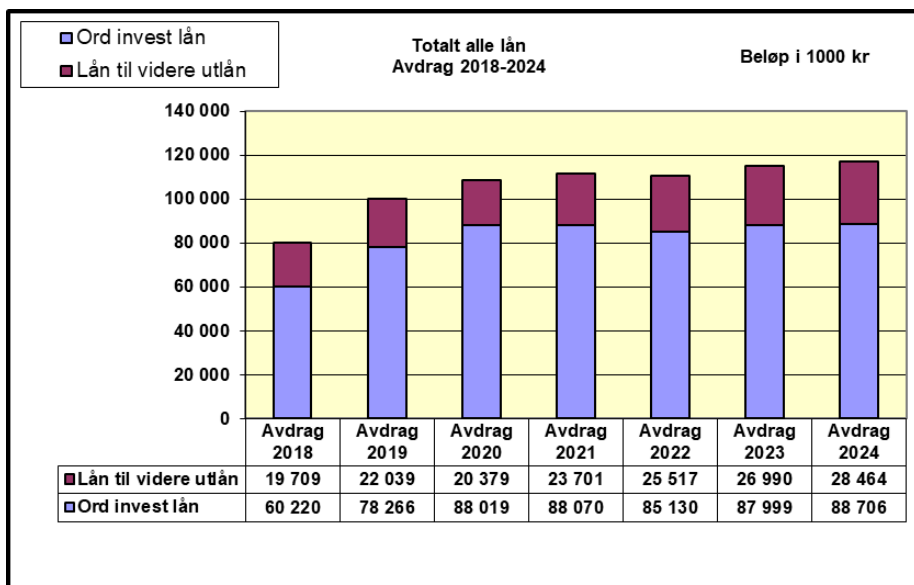
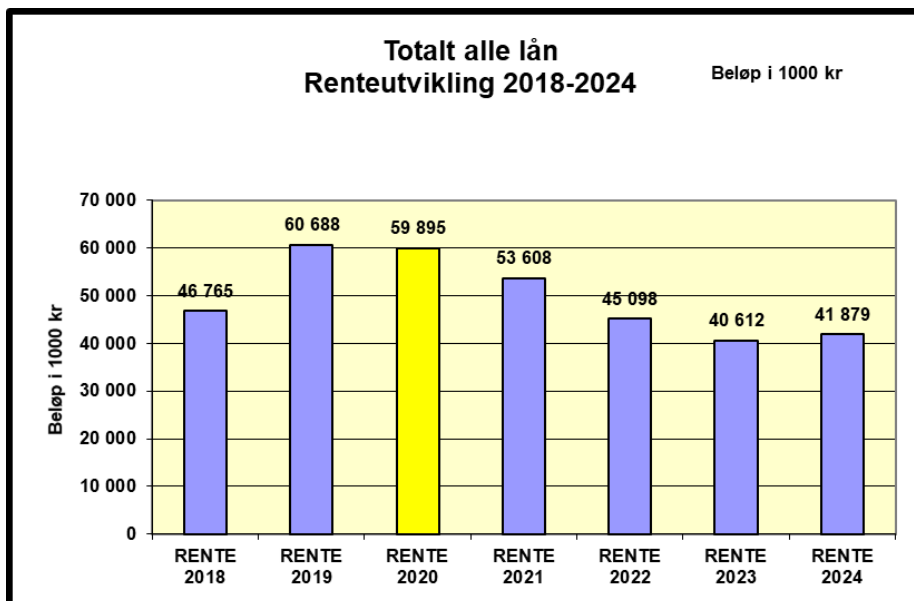
De frie inntektene er i praksis nøytrale i forhold til kommunens økonomiske utfordringer. De legger ikke stein til byrden, men de hjelper oss heller ikke. Alta kommunes økonomiske utfordring er å prioritere, ikke at inntektene er for lave.

Gjeld og finans

Premissene for renter og avdrag er så langt ikke vesentlig endret i forhold til vedtatt økonomiplan.

Det er forventet en forsiktig renteøkning i årene framover, og dette er det tatt høyde for i vedtatt økonomiplan.

Tallene for 22-24 er basert på at det ikke vedtas nye låneopptak hverken i år eller i de kommende årene. Oppdatert prognose for renter og avdrag er da slik:

I vedtatt plan ligger altså samlet gjeld tilnærmet uendret fra utgangen av 2021 (etter ekstraordinær nedbetaling i 21) og videre framover. Hvis nye låneopptak skal innarbeides, så må renter og avdrag for disse finansieres med omprioriteringer i drifta.

Gjennomsnittlig rente på alle Alta kommunes lån er nå 2,00 % for inneværende år.

Lån på flytende rente er på mellom 0,8 % og 1,1 %. Fastrenteavtalene våre er på mellom 2,0 % og 4,4 %. Den dyreste fastrenteavtalen er fra 2011 og går ut i desember i år. Rentene er budsjettet med overgang til flytende rente når eksisterende fastrenteavtaler går ut.

Eiendomsskatt

I vedtatt økonomiplan er det budsjettet med 72 millioner i inntekt hvert år målt i løpende priser. Når vi lager økonomiplan i faste priser, så betyr det at inntekter som forventes å være de samme i løpende kroner år for år faller i reell verdi.

Utgangspunktet for at vi budsjetterer med 72 mill. kr. i 2021 priser i hele planperioden er at vi realiserte en inntekt på 72 mill. kr. i regnskap 2020. Disse 20 mill. kr var fordelt med 43 mill. kr. fra verker, bruk og næring, og 29 mill. kr fra boliger og fritidseiendommer.

Etter første halvår i år er det fakturert 20,4 mill. kr. i skatt fra verker bruk og næring, og 14,9 mill. kr. i skatt fra boliger og fritidseiendommer. Hvis dette gjentar seg i 2. halvår, så ender vi på ca. 41 mill. kr. fra verker bruk og næring, og ca. 30 mill. kr. fra boliger og fritidseiendommer. Til sammen 71 mill. kr., eller 1 mill. kr. lavere enn budsjett. Skatt fra verker bruk og næring faller på grunn av lavere eiendomsskatt fra kraftverkene. I budsjettregulering nr. 1 er budsjettet eiendomsskatt nedjustert med 2 mill. kr i 2021.

Det er nok mest realistisk at eiendomsskattene fra kraftverk vil fortsette å være lavere enn det vi har forutsatt i budsjett, så vi må nok mest sannsynlig nedjustere anslaget på eiendomsskatt permanent med 1-2 mill. kr. hvis det ikke fattes vedtak om å øke skattesatsene.

En økning fra 2 til 3 promille på boliger og fritidseiendommer vil gi en inntektsøkning på mellom 14 og 15 mill. kr.

Pensjon

Alta kommune har i 2021 fått tilført vel 110 millioner til premiefondet vårt i KLP. Dette skyldes i hovedsak ny og endret beregning av framtidige pensjonsutgifter for ansatte født 1963 eller senere. De tilbakeførte midlene kan bare brukes til å betale for framtidige pensjonsutgifter.

Rådmannen har for 2021 brukt det alt vesentlige av dette til å dekke forfalt premie for 2021. Dette grepet vil innebære at det premieavviket vi skyver foran oss blir betydelig redusert, og målt mot vedtatt økonomiplan vil kostnadene til framtidig amortisering av premieavvik bli cirka 15 millioner lavere enn de ellers ville ha vært, hvert år fra 2022 og i 7 år framover.

I arbeidet med budsjett 2022 og økonomiplan 22-25 er det Rådmannens intensjon at dette bidraget til kommuneøkonomien skal være en kilde til å få til et lite, men positivt netto driftsresultat i årene framover, og det er derfor ikke tatt inn i vurderingene rundt hvilke grep som må gjøres for å finansiere opp det åpenbare behovet for økte ressurser til helse og sosial i årene framover som følge av befolkningsendringene.

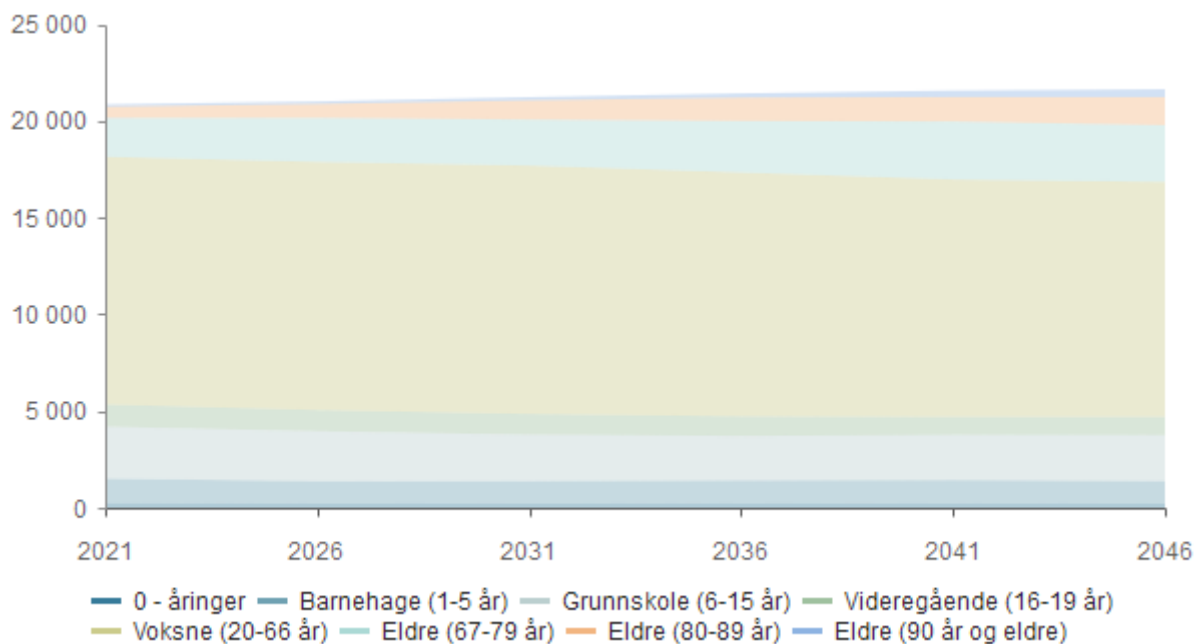
5) Demografisk utvikling som grunnlag for behovsendringer

Frem mot 2046 vil innbyggertallet for aldersgruppen 67 år og oppover øke med 77 % med hele 2082 flere eldre. Gruppen eldre over 90 år vil øke med 246 %, mens gruppen 80-89 øker med 150 %.

Befolkningsprognose, SSB

Tabellen viser framskrevet folkemengde fram mot 2046 basert på SSBs prognoser for middels nasjonal vekst. Folketallet vil ifølge prognosen øke med 782 innbyggere, en økning på kun 3,75 % på 25 år. Dette er en vesentlig lavere befolkningsvekst enn tidligere.

Demografiutvikling frem mot 2046

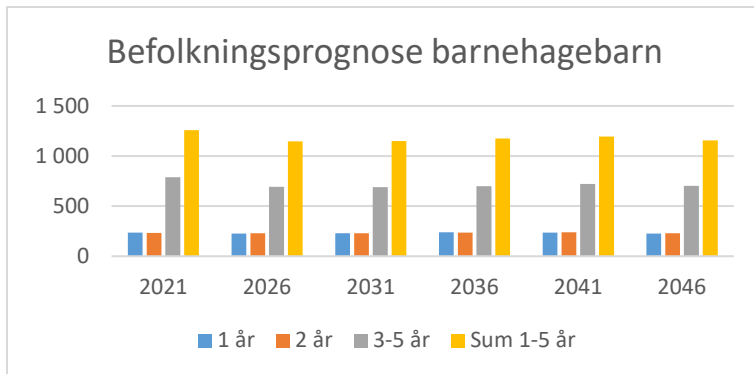

	2021	2026	2031	2036	2041	2046
0 - åringar	247	226	230	238	234	222
Barnehage (1-5 år)	1 258	1 147	1 149	1 174	1 194	1 156
Grunnskole (6-15 år)	2 690	2 589	2 401	2 307	2 336	2 376
Videregående (16-19 år)	1 144	1 088	1 069	1 005	936	948
Voksne (20-66 år)	12 802	12 826	12 839	12 608	12 266	12 139
Eldre (67-79 år)	2 011	2 280	2 378	2 661	3 002	2 935
Eldre (80-89 år)	578	718	993	1 207	1 258	1 448
Eldre (90 år og eldre)	117	124	161	215	333	405
Total	20 847	20 998	21 220	21 415	21 559	21 629

Prognose type: Middels nasjonal vekst

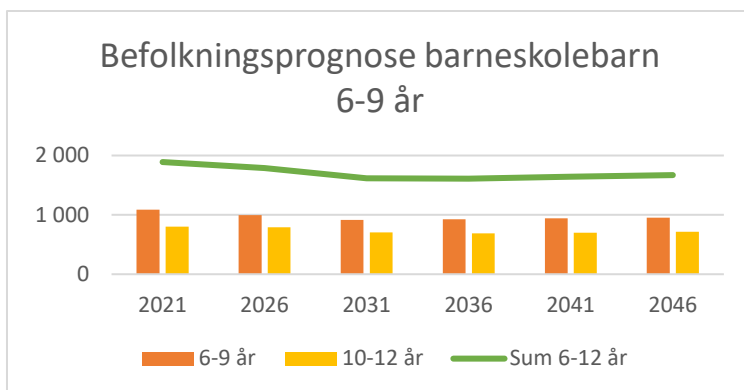
Barnehage

Antall barn i alderen 1-5 år vil ifølge prognosen frem mot 2031 reduseres med 109 barn.

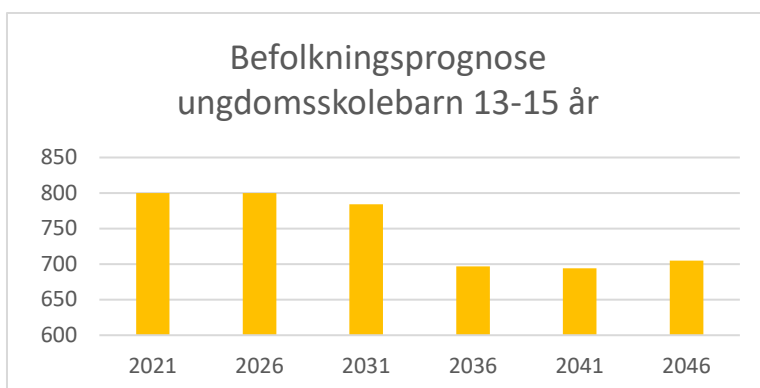
Barneskole

Antall barn i alderen 6-9 år vil ifølge prognosen frem mot 2031 reduseres med 273. Denne nedgangen vil holdes stabilt frem mot 2046.

Ungdomsskole

Antall barn i alderen 13-15 år vil ifølge prognosen frem mot 2026 holde seg stabilt. Fra 2036 vil antall ungdomsskoleelever gå ned med 103 elever og holdes stabilt frem mot 2046.

Konsekvenser for skole og barnehage

Om 5 år så vil behovet for barnehageplasser i Alta reduseres kraftig fordi prognosen tilsier at det bli 111 færre barnehagebarn enn i dag. Dette medfører at det i økonomiplanperioden må planlegges for å redusere antall plasser, enten i de kommunale eller i de private barnehagene.

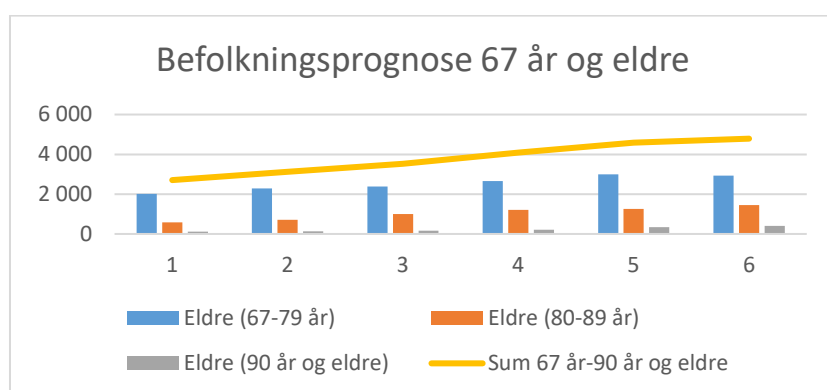
Elevtallet i ungdomsskolene vil ifølge prognosen holdes stabilt på rundt 800 elever i ca. 10 år fremover. Fra 2036 ser man en vesentlig endring i elevtallene, en reduksjon på ca. 100 elever. Elevtallet for barneskolebarn vil reduseres i løpet av en 10 års periode.

Konsekvensene av befolkningsprognosene innen disse aldergruppene må henyntas i økonomiplanleggingen. Rådmannen signaliserer allerede nå at det i budsjettforslaget vil komme forslag om strukturendringer.

Pleie og omsorg

Befolkningsprognosen viser en kraftig økning i innbyggertallet for aldersgruppen 67 år og oppover. Frem mot 2046 vil innbyggertallet for denne gruppen øke med 77 % med hele 2082 flere eldre.

Gruppen eldre over 90 år vil øke med 246 %, mens gruppen 80-89 øker med 150 %.

Konsekvenser for pleie og omsorg

Det sentrale målet for tjenesteområdet er å gi gode og effektive helse- og omsorgstjenester som skal være av høy kvalitet. Det overordnede målet er å legge til rette for at eldre og syke skal kunne bo lengst mulig hjemme. Omstillingsprosjektet har gitt mange tiltak som vil kunne gjøre det mer realistisk å nå målene, og antallet institusjonsplasser per innbygger over 80 år vil bli ytterligere redusert.

Rehabilitering og opptrening med høy kvalitet på korttidsplasser på AOS, må overta for mangeltidsplasser. Men de største utfordringene fremover blir å kunne håndtere de hjemmeboende eldre som det rett og slett blir flere av.

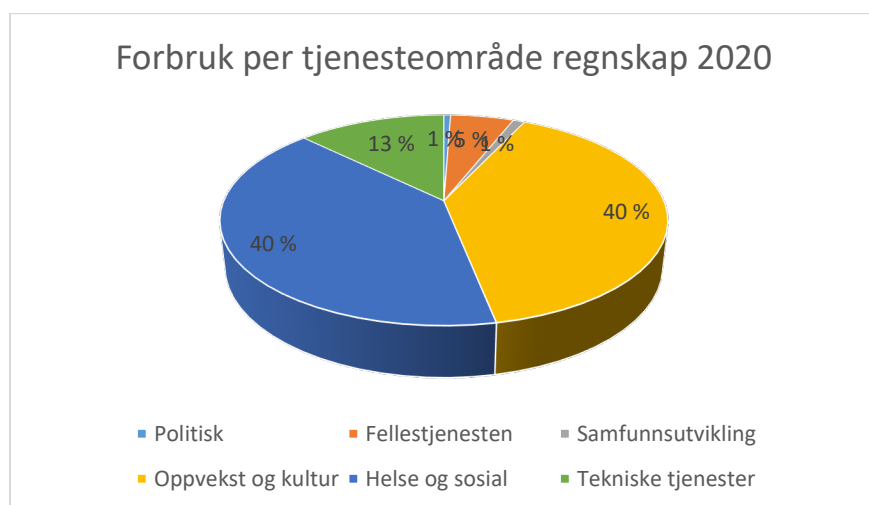
Dagsenter og avlastning og bemannede omsorgsboliger, er derfor tre nøkkelordene for eldre-satsingen fremover. Sammen med økt bruk av velferdsteknologi, vil mer ressurser til dette være konsekvensen av at vi får flere eldre de neste årene.

6) Omstillingsbehov for budsjett 2022-2025

Kommunens omstillingsbehov

Kommunens økonomiske situasjon er utfordrende. Etter 1. halvår 2021 meldes det om et forventet merforbruk i størrelsesorden 58 mill. kr. Utfordringene befinner seg innenfor helse- og sosial og oppvekst og kultur. Basert på regnskapsutviklingen og signalene som kom i kommuneøkonomiproposisjonen for 2022, så må driftsnivået for 2022 reduseres med 50 mill. i forhold til gjeldende økonomiplan.

Diagrammene under viser fordelingen mellom tjenesteområdene vist for regnskap 2020 og vedtatt budsjett 2024. Rådmannens forslag til rammefordeling innbefatter også en omprioritering av økonomiske ressurser mellom tjenesteområdene. Helse og sosial sin andel av budsjettet må styrkes.

Fordeling av rammer til tjenesteområdene

Rådmannen har i sitt arbeid med budsjett 22 anslått at det må omstilles og omprioriteres slik at Helse og sosial blir tilført 50 millioner kroner. Dette skal sikre at det i budsjett 2022 er dekning for videreføring av dagens drift.

For å dekke inn disse 50 millioner kroner er tjenesteområdene gitt slike pålegg om innsparingstiltak og kutt:

- Fellestjenesten: 1,5 mill. kr.
- ASU: 1,0 mill. kr.
- Oppvekst og kultur: 21,5 mill. kr.
- Helse og sosial: 20,0 mill. kr.
- Tekniske tjenester: 6,0 mill. kr.

I praksis betyr dette nedtrekket at Helse/sosial blir styrket med 30 mill., men må selv bidra med 20 mill. av totalen.

Rådmannens pålegg om kutt er ikke dette er ikke inkludert i oversiktene per tjenesteområdene på de neste sidene.

Det er ingenting å hente på driftsbudsjettene i barnehage og skole. Løsningen har derfor vært å redusere eller kutte i stillinger og i tilbud, som ikke er lovpålagte. Konsekvensen er at vi raserer tilbudet til sårbare barn og unge, samt reduserer kulturtilbudet i kommunen.

Kommunalleder oppvekst og kultur

Fellestjenesten

Driftsbudsjett, gjeldende økonomiplan

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Driftsutgifter						
Lønn	66 048	58 175	57 602	57 602	57 602	57 602
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	25 708	27 755	30 530	29 530	29 530	29 530
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	1 239	1 147	1 147	1 147	1 147	1 147
Overføringsutgifter	10 475	6 857	6 857	6 857	6 857	6 857
Finansutgifter	7 255	6 707	7 285	7 285	7 285	7 285
Sum Driftsutgifter	110 725	100 641	103 421	102 421	102 421	102 421
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-4 377	-2 449	-2 449	-2 449	-2 449	-2 449
Refusjoner	-18 249	-9 983	-9 983	-9 983	-9 983	-9 983
Overføringsinntekter	-1 657	-1 947	-1 947	-1 947	-1 947	-1 947
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-444	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-24 727	-14 379	-14 379	-14 379	-14 379	-14 379
Sum	85 998	86 262	89 042	88 042	88 042	88 042

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Vedtatt budsjett	86 262	86 262	86 262	86 262
Vedtatt forrige periode				
Forventet besparelse innkjøp/konsulent	-218	-218	-218	-218
Innsparing arkiv	-400	-400	-400	-400
Omstillingsprosjekt 2	1 000	0	0	0
Sum Vedtak forrige periode	382	-618	-618	-618
Sum Budsjettendring i år	2 398	2 398	2 398	2 398
Konsekvensjustert budsjett	2 780	1 780	1 780	1 780
Konsekvensjustert ramme	89 042	88 042	88 042	88 042
Ramme 2022-2025	89 042	88 042	88 042	88 042

Fellestjenesten har en tildelt ramme i 2022 på 89 042 mill. kr. Innenfor denne rammen ligger:

- Fellestjenesten fikk i forbindelse med omstillingsprosjektet et krav om effektivisering/innsparing på 5,6 mill. kr. med helårs virkning fra 2021 og utover.
- Innsparing en stilling på arkiv 0,4 mill. kr.
- Midler til drift av omstillingsprosjekt innen oppvekst med fokus på en fremtidsrettet skole 1 mill. kr. er lagt inn fra og med 2022.
- Konsekvensjustert budsjett gjelder innføring av Teams med overføring fra tjenesteområdene til IKT 1,6 mill. kr. Totale kostnader for kommunen 1,8 mill. Resten er avskrivning og diverse.

Hovedutfordringer i økonomiplanperioden

- Tilpasse driften og organiseringen av Fellestjenesten i forhold til økonomiske rammer og fremtidige behov
- Optimalisere virksomhetsstyringen ved økt bruk av digitale verktøy
- Sikre nok ressurser til organisasjonsutviklingsarbeid
- Få på plass et helhetlig internkontroll system
- Kommunen må sikre relevant informasjonsflyt og bli enda mer målrettet i kommunikasjonsarbeidet

Kommunalleders vurdering

Fellestjenesten fikk i forbindelse med omstillingsprosjektet et krav om effektivisering/innsparing på 5,6 mill. kr. med helårs virkning fra 2021. Denne omstillingen er godt i gang. Tiltaket *administrativ organisering* er kun delvis gjennomført fordi det er krevende. Her var kravet å spare inn 3 mill. kr.

Rådmannens krav om innsparing for budsjettåret 2022 er 1,5 mill. kr. Tilsammen utgjør kravene om effektivisering/innsparing for Fellestjenesten 7,1 mill. kr i 2022. Ca. halvparten har en løsning i dag, mens resten gjenstår.

For å imøtekomme kravet fra omstillingsprosjektet så har det vært fokus på digitale verktøy innen kjernesystemene regnskap, budsjett, lønn og HR siden oktober 2019.

Fra 1. april 2021 tok kommunen i bruk nye systemer som skal gjøre arbeidet mer digitalt for lederne ute, samtidig som arbeidsprosessene i Fellestjenesten skal forenkles. På den måten vil vi kunne redusere bemanningen. Status så langt er at vi ser at det går fint og at vi kommer til å innfri innsparingskravet i tråd med kommunestyret vedtak. Dette forutsetter av at vi fortsatt har fokus på organisasjonsutvikling, virksomhetsstyring og budsjettoppfølging.

På det som gjenstår av omstillingsprosjektets krav samt rådmannens nye krav om innsparing så vurderes følgende tiltak fremmet for budsjett 2022:

- Ytterligere 2 stillinger trekkes inn fra avdelingene regnskap, lønns- og ressursforvaltning, eller servicesenteret. Ikke besluttet nøyaktig hvor.
- Omstillingsprosjekt 2 vedtatt av kommunestyret i forbindelse med budsjett 2021 gjennomføres i egen regi ved bruk av intern prosjektleder, samt noe kjøp eksternt. Innsparing 0,5 mill. kr.
- Kurs og reiser reduseres og fordeles flatt på alle avdelingene.
- Ordningen med erkjentlighetsgaver utgår fra 1.1.2023.
- Posten digitalisering reduseres fra 2023.
- Som hovedregel tas det ikke inn vikarer ved sykefravær og all sykelønnsrefusjon trekkes inn.

Det er vurdert å trekke inn en nyopprettet stilling som rådgiver på innkjøp. Kommunestyret opprettet 2 stillinger i forbindelse med budsjett 2020, status nå er at det er tilsatt i den ene stillingen. Så langt er vurderingen at stilling nr. 2 vil lyses ut slik at bemanningen styrkes som vedtatt. Dette er viktig for egen organisasjon, men også fordi Alta kommune får forespørsler fra andre om bistand på dette fagområdet.

Avdeling for Samfunnsutvikling

Driftsbudsjett, gjeldende økonomiplan

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Driftsutgifter						
Lønn	13 244	14 398	14 408	14 408	14 408	14 408
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	3 322	2 346	2 283	2 283	2 283	2 283
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	51	0	0	0	0	0
Overføringsutgifter	3 083	5 671	5 671	5 671	5 671	5 671
Finansutgifter	1 960	407	407	407	407	407
Sum Driftsutgifter	21 660	22 822	22 769	22 769	22 769	22 769
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-1 900	-1 724	-1 724	-1 724	-1 724	-1 724
Refusjoner	-3 145	-1 462	-1 462	-1 462	-1 462	-1 462
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-770	-100	-100	-100	-100	-100
Sum Driftsinntekter	-5 816	-3 286	-3 286	-3 286	-3 286	-3 286
Sum	15 845	19 536	19 483	19 483	19 483	19 483

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Vedtatt budsjett	19 536	19 536	19 536	19 536
Vedtatt forrige periode				
Forventet besparelse innkjøp/konsulent	-20	-20	-20	-20
Sum Vedtak forrige periode	-20	-20	-20	-20
Sum Budsjettendring i år	-33	-33	-33	-33
Konsekvensjustert budsjett	-53	-53	-53	-53
Konsekvensjustert ramme	19 483	19 483	19 483	19 483
Ramme 2022-2025	19 483	19 483	19 483	19 483

Avdeling for samfunnsutvikling har en tildelt ramme i 2022 på 19 483 mill. kr.

Hovedutfordringer i økonomiplanperioden

- Kapasitet til saksbehandling. Antallet saker vanskeliggjør oppfølging av viktige overordnede oppgaver.
- Generasjonsskifte på noen fagområder.
- Utviklingsarbeid og tilrettelegging for vekst.
- Justere organisering i forhold til oppgaver.
- Digitalisering og automatisering – innbyggerdialog.

Kommunaleders vurdering

Alta kommune har over mange år vært en «fremoverlent» kommune. Dette har resultert i store utbygginger og satsinger for å tilrettelegge for næringsliv og bolyst. Gjennom bl.a. prosjekter knyttet til entreprenørskap, satsinger på nye industriområder og fokus på vekstimpulser har kommunen bidratt og tilrettelagt slik at næringslivet selv kan skape nye arbeidsplasser. Dette har resultert i at ca. 70 % av alle sysselsatte i Alta jobber i privat næringsliv og jobbskapingen der fortsetter – med tilhørende viktige skatteinntekter til kommunen. Det gir bolyst, befolkningsvekst og høy boligproduksjon (ca. 150 nye boenheter i snitt pr år siste 10 år). Tilbakemeldingen til kommunen m.h.t. dette er generelt god og årsaken til at kommunen har kunnet være en aktiv tilrettelegger er at kommunen har hatt økonomiske muskler og evnene til å tåle belastningen med å investere «lange penger». Dersom kommunens økonomiske stilling forverres ytterligere i forhold til dagens situasjon, vil dette kunne ha konsekvenser for kommunens rolle som tilrettelegger og Alta risikerer å miste den posisjon kommunen har som vekstsenter i regionen.

Avdeling for Samfunnsutvikling (ASU) har et relativt lite budsjett der hovedvekten er tilknyttet lønn. Det innebærer at nedjustering av ramme hovedsakelig må tas gjennom nedtak av lønnsbudsjett.

Rammen er redusert med 1 million kroner og for 2022 innebærer dette at vakant stilling på plan trekkes inn, og at vetrinærbudsjettet justeres som følge av naturlig avgang.

Med disse tiltakene knyttet til lønnsbudsjettet er rådmannens ramme for ASU for 2022 oppnåelig.

Videre vil organiseringen mellom Fellestjenesten, Tekniske Tjenester og Avdeling for Samfunnsutvikling gjennomgås for å vurderer gunstige synergier som f.eks;

- Enklere saksbehandling for innbyggere og næringsliv koblet mot digitalisering og automatisering.
- Bedre utnyttelse av kompetanse og kapasitet.
- Justert organisering ift faglige kompleksitet
- Vurdere struktur på ledelse.

Resultatet av denne prosessen vil gi virkning på lengre sikt i økonomiplanperioden.

Oppvekst og kultur

Driftsbudsjett, gjeldende økonomiplan

Beløp i 1000	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Økonomiplan			
			2022	2023	2024	2025
Driftsutgifter						
Lønn	521 952	506 752	502 650	501 037	483 537	483 537
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	83 266	84 981	84 759	84 395	84 395	84 395
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	156 538	133 147	136 255	136 252	136 252	136 252
Overføringsutgifter	29 748	22 883	22 270	21 945	21 945	21 945
Finansutgifter	9 517	3 325	3 518	3 518	3 518	3 518
Sum Driftsutgifter	801 022	751 088	749 452	747 147	729 647	729 647
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-36 899	-46 777	-46 777	-47 347	-47 347	-47 347
Refusjoner	-110 639	-93 674	-93 949	-93 874	-93 874	-93 874
Overføringsinntekter	-14 837	-10 358	-10 358	-10 358	-10 358	-10 358
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-9 578	-220	-220	-220	-220	-220
Sum Driftsinntekter	-171 953	-151 029	-151 304	-151 799	-151 799	-151 799
Sum	629 069	600 059	598 148	595 348	577 848	577 848

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Vedtatt budsjett	600 059	600 059	600 059	600 059
Vedtatt forrige periode				
Basseng Talvik opprettholdes	0	-1 200	-1 200	-1 200
Flere miljøterapeuter i skole	500	1 500	2 000	2 000
Flere ressurspedagoger og assistenter i barnehage	100	100	100	100
Forventet besparelse innkjøp/konsulent	-1 563	-1 563	-1 563	-1 563
Innføre miljøarbeidere i skole	500	1 000	1 000	1 000
Innsparing grunnskole	0	-2 000	-20 000	-20 000
Innsparing kultur	-400	-400	-400	-400
Innsparing oppvekst (slå sammen adm ressurser)	-800	-1 600	-1 600	-1 600
Innsparing oppvekstadm	-400	-400	-400	-400
Julebyen	0	-50	-50	-50
Justering av stillinger i skole fra tidl. økonomiplan	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Langfjordbotn Velferden	0	-50	-50	-50
Mer spesialpedagogiske ressurser i skolene	2 500	2 500	2 500	2 500
Tilskudd til Struves	0	-200	-200	-200
Sum Vedtak forrige periode	-2 063	-4 863	-22 363	-22 363
Sum Budsjettendring i år	152	152	152	152
Konsekvensjustert budsjett	-1 911	-4 711	-22 211	-22 211
Konsekvensjustert ramme	598 148	595 348	577 848	577 848
Ramme 2022-2025	598 148	595 348	577 848	577 848

Oppvekst og kultur har en tildelt ramme i 2022 på kr. 598 148 millioner.

Hovedutfordringer i økonomiplanperioden

Ressurssituasjonen i skolen er utfordrende. I utgangspunktet skal det være ressurser nok, men på grunn av høyt antall skoler blir ressursene fordelt tynt ut. De mindre skolene blir ressursvinnere med høy lærertetthet, mens de større skolene blir tapere med klasser opptil 30 elever og lav lærertetthet. Dette bidrar til at for mange elever ikke får den hjelpen de burde, og dermed ikke får tatt ut sitt læringspotensial, men heller utvikler faglige hull.

Det er også langt større behov for spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging i barnehage og skole enn det er ressurser til. I dag tas ressurser til dette blant annet fra grunnressursene. Det rammer ikke bare elever som har krav på ekstra hjelp, men også de andre elvene som får mindre hjelp pga. lav lærertetthet. Slik som situasjonen er drifter vi verken forsvarlig eller etter gir våre elevene det de har krav på. Dette er en svært krevende situasjon å håndtere for rektorene.

Barnevernet og Alta integrerings- og kompetansesenter har over flere år bidratt til et merforbruk i tjenesteområdet oppvekst da de er underbudsjettet. Til tross for at barnevernet fikk tilført 7 millioner i 2021, har de fremdeles et stort merforbruk. Det er viktig at man tilfører barnevernet midler for å redusere dette, slik at de er beredt når barnevernsreformen, også kalt Oppvekstreformen, trer i kraft 1.1.2022. Gjennom forsøksordningen har barnevernet bygd opp tiltak og nødvendig styrkning for å ivareta de nye oppgaver som kommer med reformen. Det er viktig at disse tiltakene beholdes og utvikles videre for å ta ned kjøp av tjenester. For Alta integrerings- og kompetansesenter er det svikt i antall bosettinger som fører til merforbruk.

Kommunalleders vurdering

Rådmannen har gitt Oppvekst et innsparingskrav på kr. 21,5 millioner for budsjettåret 2022.

Det er en krevende øvelse å skulle ta ned så mange millioner uten å kunne endre på skolestrukturen. Det er ingenting å hente på driftsbudsjettene i barnehage og skole. Løsningen har derfor vært å redusere eller kutte i stillinger og i tilbud som ikke er lovpålagte. Konsekvensene er at vi raserer tilbudet til sårbare barn og unge, samt reduserer kulturtilbudet i kommunen.

Barnevernet har over år vært underbudsjettet. Det er viktig at de får tildelt midler slik at de har et budsjett som er reelt. I tillegg må det budsjetteres midler for å kunne tilby våre elever et lovpålagt leirskoletilbud.

For å imøtekomme rådmannens krav om innsparing for budsjett 2022 så vurderes ulike innsparingstiltak. Foreslåtte tiltak vil gi en innsparing på kr. 18 064 000. Følgende tiltak foreslås:

Administrasjon/skole kr. 4 120 000

- Trekke inn en stilling i oppvekstadministrasjonen
- Legge ned Leirbotn skole
- Legge ned bassenget i Talvik
- Redusere administrasjonsressursen i både Bossekop og Saga
- Sentralisere ungdomstrinnet i Tverrelvdalen
- Ta ned to stillinger på Alta inkluderings- og kompetansesenter
- Legge ned to skolefritidstilbud (SFO)

Barnehage kr. 2 995 000

- Slå sammen Leirbotn og Rafsbotn barnehage
- Redusere antall ressurspedagoger med fire stillinger
- Ikke opprette en 50% stilling som koordinator for ressurspedagogene
- Ta ned de to ekstra vikarstillingene som ble vedtatt i budsjett 2021
- Ta ned APST-tilbudet, tilsvarer 2 stillinger

Barn og unge kr. 2 920 000

- Ta ned en stilling i servicetorget på Barn og unge
- Ta ned kjøp av institusjons- og fosterhjems plasser
- Ta ned en stilling i PPT
- Ta ned to stillinger i Tiltaksteamet

Kultur kr. 7 929 000

- Ta ned en stilling i kulturadministrasjonen
- Ta ned en lederstilling i kultur
- Reduksjon av to stillinger på Kulturskolen
- Reduksjon av to stillinger på biblioteket
- Reduksjon av fire stillinger i Nordlysbadet
- Ta ned en stilling på Huset
- Ta ned støtten til ungdomsrådet
- Ta ned stillingen knyttet til DKS
- Ta ned støtten til Borealis
- Ta ned støtten til E-sport
- Ta ned tilskudd til grendehus og mange ulike arrangement

Helse og sosial

Driftsbudsjett, gjeldende økonomiplan

Beløp i 1000	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Driftsutgifter						
Lønn	544 100	530 793	530 365	525 221	525 221	525 221
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	87 567	67 756	67 396	67 396	67 396	67 396
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	179 721	116 351	113 151	112 651	112 651	112 651
Overføringsutgifter	44 780	42 068	42 068	42 068	42 068	42 068
Finansutgifter	7 817	2 319	2 853	2 853	2 853	2 853
Sum Driftsutgifter	863 986	759 287	755 833	750 189	750 189	750 189
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-54 467	-58 930	-54 930	-54 930	-54 930	-54 930
Refusjoner	-168 087	-148 277	-148 227	-148 227	-148 227	-148 227
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-3 756	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-226 310	-207 207	-203 157	-203 157	-203 157	-203 157
Sum	637 676	552 080	552 676	547 032	547 032	547 032

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Vedtatt budsjett	552 080	552 080	552 080	552 080
Vedtatt forrige periode				
Endring arbeidsgiverandel pensjon	-174	-318	-318	-318
Forventet besparelse innkjøp/konsulent	-1 597	-1 597	-1 597	-1 597
Hjemmetjenesten	2 000	2 000	2 000	2 000
Innsparing Nav (digitalisering)	-800	-800	-800	-800
Intermediær avdeling	2 000	2 000	2 000	2 000
Kjøp fra Finnmarkssykehuset - utsatt innsparing	-3 200	-3 200	-3 200	-3 200
Reduksjon møteplassen	0	-500	-500	-500
Redusert bemanning boliger bistand	1 400	1 400	1 400	1 400
Trygghetsalarmer	-50	-50	-50	-50
Utsette Marienlund	2 600	2 600	2 600	2 600
Videre effektivisering framover	-1 800	-6 800	-6 800	-6 800
Sum Vedtak forrige periode	379	-5 265	-5 265	-5 265
Sum Budsjettendring i år	217	217	217	217
Konsekvensjustert budsjett	596	-5 048	-5 048	-5 048
Konsekvensjustert ramme	552 676	547 032	547 032	547 032
Ramme 2022-2025	552 676	547 032	547 032	547 032

Helse og sosial har en tildelt ramme i 2022 på 552 676 mill. kr. Endelig detaljering er ikke klar, men rammen baserer seg på erfaringer og regnskap for eksisterende drift. Innenfor denne rammen ligger:

- Styrking av budsjett til BPA med 8 millioner
- Økt finansiering av 18 nye omsorgsboliger, Steinfossen, med 6 millioner
- Oppjustering av drift av 36 nye boliger, Svartfossen/Tørrfossen, med 11 millioner
- Opprettholde drift på Vertshuset med 5 millioner
- Helårsfinansiering av botilbud nye brukere, psykiatri og utviklingshemmede, 10 millioner

- Økte behov hjemmetjenester og demensomsorg, 6 millioner
- Økte utgifter legetjenester , 3 millioner
- Finansiering av drift av fellesfunksjoner-AOS 1,5 millioner
- Drift av 160 plasser på AOS, det vil si full utnyttelse av kapasiteten

Hovedutfordringer i økonomiplanperioden

Når institusjonsdriften nå er på plass og strukturen for eldreboliger og sykehjem er fastlagt, er det drift av omsorgsboliger og tiltak for brukere under 67 år som må endres.

Forebyggingstanken innen eldreomsorg tilsier at dagsenter og avlastning økes. Utgifter ved å bygge opp kompetente miljø for korttidsplasser og rehabilitering vil gi økt behov også for legeressurser. Ved å ta tilbake 6 plasser fra Finnmarkssykehuset som vi drifter selv får vi mer fleksibilitet, men samtidig blir det som ventet krevende å ta ned antall sykehjems plasser.

De to store økonomiske utfordringene fremover, er tjenester til utviklingshemmede og tilbudet innen rus og psykiatri. Utgiftsøkningen innen BPA er formidabel, og gode offentlige tilbud på nye Marienlund, er det eneste som kan bidra til å demme opp denne utgiftsøkningen.

Bruken av enetiltak innen psykiatrien er økende og her er det muligheten for å samle brukere og kutte kjøp av enkelttjenester fra andre, som vurderes som løsningen fremover. Tettere samarbeid med spesialisthelsetjenesten og en helt annen tilnærming til å igangsette nye tiltak må igangsettes nå. Det er bare en måte å formulere dette på: bemanningen må ned på egne tiltak, og prisen må ned på kjøp.

Kommunalleders vurdering

Heles og Sosial tilføres ekstra midler, og må øke med over 50 millioner for å videreføre dagens drift og finansiere nødvendige og lovpålagte tiltak for brukere.

Samtidig er oppdraget fra rådmannen å redusere dagens drift med 20 millioner. Dette må gjøres ved en kombinasjon av lavere bemanning i egne tjenester, billigere kjøp fra private og kutt i tilskudd til ikke-lovpålagte oppgaver.

Det er i økonomiplanen lagt inn en rekke effektiviseringsgevinster. De nye tiltakene som kommer her, er konkrete framskrivninger vi ser er realistiske i forhold til dagens drift og budsjetter.

Den foreløpige gjennomgangen tilsier at kommunalleder vil komme med følgende forslag til kutt-tiltak til rådmannens budsjett:

• Avvikling av enetiltak	<u>-7,0</u>
• Redusere kjøp av sykehjems plasser fra 35 til 16, drift i egen regi.	-4,5
• Kutt møteplassen	-2,5
• Samordning egne psykiatriboliger	-2,0
• Effektivisering KAD/Lindring, ta tilbake 6 plasser	-1,2
• Kutte betaling av strøm Helsebadet	-0,8
• Effektivisere Kjøkkentjenester/lagerstyring	-0,5

Tekniske tjenester

Driftsbudsjett, gjeldende økonomiplan

Beløp i 1000	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Driftsutgifter						
Lønn	104 829	87 262	88 157	87 832	87 727	87 727
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	80 517	72 839	70 825	70 825	70 875	70 875
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	4 917	10 009	10 009	10 009	10 009	10 009
Overføringsutgifter	20 974	13 958	13 958	13 958	13 958	13 958
Finansutgifter	82 563	79 989	91 683	91 683	91 683	91 683
Sum Driftsutgifter	293 800	264 057	274 632	274 307	274 252	274 252
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-46 535	-54 127	-55 477	-55 152	-54 827	-54 827
Refusjoner	-43 943	-17 212	-17 212	-17 212	-17 212	-17 212
Overføringsinntekter	-45	-36	-36	-36	-36	-36
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-2 020	-2 050	-300	-300	-300	-300
Sum Driftsinntekter	-92 542	-73 425	-73 025	-72 700	-72 375	-72 375
Sum	201 257	190 632	201 607	201 607	201 877	201 877

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025
Vedtatt budsjett	190 632	190 632	190 632	190 632
Vedtatt forrige periode				
Forventet besparelse innkjøp/konsulent	-558	-558	-558	-558
ROS Alta Brannvesen Bemanning høytider	0	0	20	20
ROS Alta Brannvesen drift nye kjøretøy	0	0	50	50
ROS Alta Brannvesen Lønn øvelser	0	0	200	200
Sum Vedtak forrige periode	-558	-558	-288	-288
Sum Budsjettendring i år	11 533	11 533	11 533	11 533
Konsekvensjustert budsjett	10 975	10 975	11 245	11 245
Konsekvensjustert ramme	201 607	201 607	201 877	201 877
Ramme 2022-2025	201 607	201 607	201 877	201 877

Tekniske tjenester har en tildelt ramme i 2022 på 201 607 mill. kr. Innenfor denne rammen ligger:

- Under konsekvensjustert budsjett ligger i all hovedsak avskrivninger.

Hovedutfordringer i økonomiplanperioden

Det vil være utfordrende å opprettholde dagnes aktivitetsnivå for tjenesteområdet. Dette gjelder spesielt innenfor «ikke lovpålagte oppgaver». Med stadig reduserte rammer innenfor planlagt vedlikehold vil vi oppleve en forringelse og redusert standard på kommunale veier og bygningsmasse.

Vi må fortsatt jobbe aktivt for å løse flest mulige oppgaver digitalt. Det vil være en av de viktigste oppgavene fremover for tjenesteområdet. Målet er å redusere interne kostnader, øke kvaliteten på tjenesten til innbyggerne, og i tillegg spare tid. Summen av dette vil gi oss et større og bedre økonomisk handlingsrom for å ivareta dagnes aktivitetsnivå og vedlikeholdsbehov.

Det bør vurderes å endre eller justere organiseringen mellom TT og ASU. Det er eksternt et ønske om en mer effektiv saksbehandling gjennom plan- og byggprosessen. Prinsippet bør være at søker har «en dør inn og en dør ut». Dette vil gi en felles og enhetlig ledelse gjennom hele byggesaken.

Det må opprettes en ny stilling med ansvar for kontrakter/kontraktsoppfølging (husleiekont. mm) i Alta kommune. Stillingen etableres og finansieres innenfor eksisterende ramme for TT.

Omstillingsarbeidet fra 2021 må videreføres. Geodata og prosjektledere ved utbygging legges i stab hos kommunalleder. Det må vurderes nye avdelinger innenfor virksomhet Oppmåling/byggesak og Renhold. I tillegg bør det opprettes en ny stilling innenfor digitalisering.

Kommunalleders vurdering

Det totale omstillingsbehovet, med Rådmannens innsparingskrav i 2022 på 6 mill. kr og innmeldte endrede forutsetninger fra hver virksomhet på 7,2 mill. kr, var i starten av budsjettprosessen på 13,2 mill. kr. Det er et betydelig omstillingsbehov som var nesten umulig å gjennomføre uten nedbemanning og reduksjon i tjenestetilbudet.

Ledergruppa for TT ønsket i minst mulig grad å starte en ny nedbemanningsprosess. Det ble derfor gjort vurdering om vi kunne ta ned behovet på innmeldte endrede forutsetninger fra virksomhetene. Vi kom frem til at det punktet kunne justeres fra 7,2 mill. kr ned til 0,6 mill. kr ved at flere av tiltakene finansieres internt på virksomhetene. Det medførte at totalt innsparingskrav/omstillingsbehov for tjenesteområdet ble på 6,6 mill. kr. Kommunalleder sammen med sin ledergruppe kom frem til følgende forslag til besparelse og kutt for budsjett 2022:

Innsparing på 6,6 mill. kr:

Ny Geodata-avtale vil gi en besparelse.	0,4 mill. kr
Redusere bygningsvedlikehold	1,0 mill. kr
Konkurransesutsetter renholdet på de to største skolene.	2,0 mill. kr.
Legge ned bassengdriften i Talvik	1,0 mill. kr.
Selge Korsfjord og Langfjordbotn skole, driftsmessig besparelse	0,3 mill. kr
Større inntekter gjennom reforhandling av oppsagte driftsavtale med Helse Finnmark.	2,0 mill. kr
Inntekter ut over det som er budsjettet gjennom	
Vertskommunesamarbeidsavtalen på brann med Loppa kommune.	0,3 mill. kr
Endre brøytestandard, gjennomføre mere brøyting i egen regi.	0,1 mill. kr
<i>SUM:</i>	<i>6,8 mill. kr</i>

7) Miljø og klimabudsjett

Alta kommune er med på et nasjonalt prosjekt som skal resultere i en veileder for klimabudsjett, denne vil bli gjort tilgjengelig for alle kommuner og fylkeskommuner i landet. I tillegg vil vi også implementere vårt eget klimabudsjett i løpet av 2022.

Kommunedelplanen for energi, miljø og klima viser til hovedmål 21 i samfunnsdelen, samt følgende delmål:

- Veksten i biltrafikken skal ikke overstige befolkningsveksten
- Klimanøytral drift innen 2030
- 95% av utbygging skal gjøres ved eksisterende sosial infrastruktur
- Redusere utslippene med minst 50 prosent innen 2030 sammenlignet med 1990-nivå

Kommunen har over mange år gjort en rekke tiltak som har positiv effekt på klima og miljø, herunder noen eksempler:

- Planlagt arealbruk for at framtidig transportbehov reduseres
- Tatt i bruk el-biler
- Tatt i bruk fjernvarme
- Differensiert parkeringsavgifter på offentlige parkeringsplasser for å fremme klimavennlige kjøretøy
- Tilbyr prøvekjøring av el-sykler
- Styrket framkommelighet, trygghet og tilgjengelighet for gang, sykkel og kollektivtrafikk
- Kampanjer og holdningsendring: Europeisk mobilitets uke, kurs i å sykle for 1-3 klassinger, sykle/gå til skole/jobb kampanjer og hjertesoner, som samfunnsutvikler
- Tilrettelagt for lading på offentlig parkeringsplass og for egne kjøretøy
- Etablert kildesortering i alle kommunale bygg
- Redusert energibruk til veibelysning ved bruk av LED-armatur
- Søkt og fått innvilget klimasatmidler
- Vi gjennomfører også den årlige Miljøuka

I tillegg så utarbeides også et årlig klimaregnskap som tas med i kommunens årsmelding.

I budsjettarbeidet fremover så skal det jobbes videre med hvilke nye tiltak som skal prioriteres, noen eksempler på slike er:

- Tiltak ved bygge- og anleggsplasser
 - Erstatte bruk av olje og gass til byggvarme
 - Logistikk og effektivisering i bygg og anleggsvirksomhet, utslippsfrie maskiner
- Tilby prøvekjøring av null- og lavutslippskjøretøy
- Kreve etablering av ladeinfrastruktur i nybygg av garasjer og parkeringsplasser

- Kreve nullutslippsløsninger i taxiløyve gjennom forskrift, fylkeskommunen som løyvemyndighet
- Ha ordning med kommunalt busskort til egen bruk
- Etablere bil-pool for egne biler
- Etterspørre nullutslipp, samlast og ruteeffektivisering ved vare- og tjenesteleveranser
- Redusere reiser gjennom aktiv bruk av IKT-løsninger, og etterspørre slik bruk fra statlige myndigheter og samarbeidspartnere

Alta kommune er med på et nasjonalt prosjekt som skal resultere i en veileder for klimabudsjett.

Veilederen vil bli gjort tilgjengelig for alle kommuner og fylkeskommuner i landet.

Marie Rushfeldt